

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

ผู้จัดทำ (นางนินตา ชัยภัทรธนกุล) ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการพยาบาล)	จำนวน 18 หน้า
ผู้ทบทวน (นายแพทย์คณาวุฒิ นิธิกุล) ตำแหน่ง นายแพทย์เชี่ยวชาญ	
ผู้อนุมัติ (นายแพทย์นัชชา ทัดตานนท์) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลควนเนียง วันที่	

บันทึกการแก้ไข				
แก้ไขครั้งที่	วันที่	ผู้รับผิดชอบ	รายละเอียดการแก้ไข	ผู้อนุมัติ
1	6 พ.ค.65	นางพนิดิตรา พันธุ์แก้ว		
2	20 ต.ค.68	นางนินตา ชัยภัทรธนกุล		

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
---	-------------------------------------

วัตถุประสงค์

1. ลดภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ ทั้งระยะก่อนคลอด ขณะคลอดและหลังคลอด
 - ทารกแรกคลอดน้ำหนักต่ำกว่า 2,500 กรัม
 - ทารกเกิดก่อนกำหนด
 - ภาวะเครียด ซึมเศร้า
2. ร้อยละของเด็กแรกเกิดจนถึงต่ำกว่า 6 เดือน กินนมแม่อย่างเดียวเพิ่มขึ้น
3. ร้อยละของการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่นลดลง
4. แม่วัยรุ่นได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเหมาะสม
5. แม่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย
6. แม่วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตโดยรวมดีขึ้น

ขอบเขต

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ANC OPD LR ER PP งานสุขภาพจิต OSCC PCU และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง

เอกสารอ้างอิง :

1. กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. มาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นสูตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน(ฉบับบูรณาการ) และแบบประเมินตนเอง. ศูนย์สื่อสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม (กรุงเทพฯ) พิมพ์ครั้งที่ 1 : ธันวาคม 2557
2. กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง , บุญฤทธิ์ สุขรัตน์ , เอกชัย โควาวีสารัช , ประกายดาว พรหมประพันธ์ , จันทกานต์ กาญจนเวทวงศ์. คู่มือแนวปฏิบัติการดูแลวัยรุ่น. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม(กรุงเทพฯ) พิมพ์ครั้งที่ 2 : กันยายน 2558
3. สมศักดิ์ สุทัศน์วรวิทย์ , ภารดี ชาญสมร , ยุพา พูนขำ , ปิยะรัตน์ เอี่ยมคง , สุวชัย อินทรประเสริฐ , กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง. คู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การให้บริการอนามัยการเจริญพันธุ์. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. องค์การค้ำของ สกสค. กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 4 : กันยายน 2557
4. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือวัยรุ่นและเยาวชน การป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อม. โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด พิมพ์ครั้งที่ 4 : กันยายน 2558
5. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการบริการคุมกำเนิด สำหรับวัยรุ่นและหญิง-ชาย ที่มีเพศสัมพันธ์ โดยไม่ได้แต่งงาน. องค์การค้ำของ สกสค. กรุงเทพฯ พิมพ์ครั้งที่ 3 : กันยายน 2557
6. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. เอกสารประกอบกา “ผู้ให้บริการที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน” (Youth Friendly Health Services) : พฤศจิกายน 2558

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

ความรับผิดชอบ คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

นิยามศัพท์ในแนวทางการจัดบริการแม่วัยรุ่น

1. คลินิกวัยรุ่น หมายถึง คลินิกที่มีบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน (Youth Friendly Health Services) เป็นการจัดรูปแบบบริการที่ความเป็นมิตร คำนึงถึงความต้องการของวัยรุ่นและความพร้อมของโรงพยาบาลเป็นหลัก ภายในคลินิกควรมีพื้นที่กว้างพอสำหรับให้บริการ มีที่นั่งรอรับบริการมีพื้นที่สำหรับการปรึกษาที่เป็นสัดส่วน มีความเป็นส่วนตัวและการรักษาความลับที่ผู้ให้บริการปรึกษาไม่ควรละเลย ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการให้การปรึกษา แนะนำการรักษาโรคและภาวะอาการต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มแม่วัยรุ่นที่ต้องการปกปิดการตั้งครรภ์ แม่วัยรุ่นอาจกังวลใจต่อการเปิดเผยข้อมูลการตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะได้มีการชี้แจง ตกลงบริการ อธิบายให้แม่วัยรุ่นและผู้ปกครองรับทราบ ตั้งแต่เริ่มต้นให้บริการ และมีการบริการเบ็ดเสร็จในจุดเดียวโดยทีมงาน ผู้ให้บริการควรมีการทบทวนขั้นตอนหรือผังการเชื่อมโยงงานบริการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลวัยรุ่น โดยเฉพาะหญิงตั้งครรภ์/แม่วัยรุ่น และวัยรุ่นทุกกลุ่ม ควรได้รับการที่เป็นมิตร มีคุณภาพ สะดวก รวดเร็ว และลดขั้นตอนเพื่อนตอบสนองความต้องการ โดยคลินิกวัยรุ่นอาจตั้งอยู่ในหรือนอกโรงพยาบาลก็ได้
2. แม่วัยรุ่น หมายถึง หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุน้อยกว่า 20 ปีโดยนับอายุประมาณถึงวันคะเนกำหนดคลอด
3. การประเมินคัดกรอง หมายถึง เมื่อหญิงตั้งครรภ์เข้ามารับบริการ ไม่ว่าจะพร้อมหรือไม่พร้อม มักจะได้รับการคัดกรองจากหน่วยงานภายในโรงพยาบาลหลายจุด เช่น จุดประชาสัมพันธ์ คลินิกฝากครรภ์ งานนรีเวช ตักผู้ป่วยในหรือแผนกฉุกเฉิน ฯลฯ จึงควรจัดหน่วยงานเฉพาะเพื่อคัดกรอง โดยสอบถามความต้องการ ความช่วยเหลือเบื้องต้น และซักถามถึงการตั้งครรภ์ครั้งนี้ ซึ่งเป็นการคัดกรองเบื้องต้นจึงมีความสำคัญที่จะทำให้หญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์ได้รับการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม
4. การให้การปรึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือที่อาศัยสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้การปรึกษาและผู้รับบริการ โดยผู้ให้การปรึกษาใช้เทคนิคและขั้นตอนต่างๆ ช่วยให้ผู้รับบริการสำรวจปัญหาของตนเอง รับรู้เข้าใจและร่วมมือกับผู้ให้การปรึกษาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา
5. การให้การปรึกษาทางเลือก หมายถึง การให้ปรึกษาเกี่ยวกับทางเลือกในการตั้งครรภ์ต่อไปหรือยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย โดยเน้นให้การดูแลและช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมขึ้นมา โดยการจัดระบบบริการให้ปรึกษาที่ถูกต้องเหมาะสม ให้มีทางเลือกเมื่อต้องการยุติการตั้งครรภ์ ก็ให้มีการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย หรือเมื่อวัยรุ่นเลือกการตั้งครรภ์ต่อไป ก็ต้องการความช่วยเหลือเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นความเข้าใจกับครอบครัว โอกาสในการศึกษาต่อ หรือโอกาสในการทำงานในอนาคต เป็นต้น
6. การประเมินด้านจิตสังคม หมายถึง การประเมินเพื่อคุ้บปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว การศึกษา อาชีพ การใช้ชีวิต สารเสพติด ภาวะซึมเศร้าที่อาจพบได้ในแม่วัยรุ่น โดยอาจใช้การประเมินทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่น หรือการใช้แบบประเมินสุขภาพจิตหญิงตั้งครรภ์(ในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก) แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า(2Q) แบบประเมินโรคซึมเศร้า(9Q) และแบบประเมินการฆ่าตัวตาย(8Q)

ต้นฉบับ : คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

ทบทวนเอกสารโดยคณะทำงานทุก 6 เดือน

สำเนา : ANC,OPD,LR, ER ,PP,งานสุขภาพจิต,OSCC,PCU,โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

7. การยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย หมายถึง การยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้น จะกระทำได้เมื่อหญิงครรภ์นั้นยินยอม แพทย์ผู้กระทำการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ตามข้อบังคับนี้ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมาย การยุติการตั้งครรภ์ แบ่งเป็น 2 วิธีใหญ่ๆ คือ 1.) การยุติการตั้งครรภ์โดยวิธีใช้ยา (medical abortion) คือการใช้สารที่ออกฤทธิ์ทางเภสัชกรรมเพื่อทำให้เกิดการแท้ง 2.) การยุติการตั้งครรภ์โดยวิธีทางศัลยกรรม (surgical abortion) คือการใช้เครื่องมือทางการแพทย์สอดผ่านปากมดลูกเข้าไปในโพรงมดลูกเพื่อทำให้เกิดการแท้ง

8. คลินิกฝากครรภ์ ห้องคลอด หมายถึง หน่วยงานภายในโรงพยาบาลที่มีการดูแลหญิงตั้งครรภ์ ตามมาตรฐานการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่มีปัจจัยเสี่ยง และมาตรฐานงานอนามัยแม่และเด็ก

9. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานหรือคลินิกในโรงพยาบาลที่มีการดูแลอย่างต่อเนื่อง ตามแนวทางมาตรฐานบริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ได้แก่ คลินิกสุขภาพเด็กดี คลินิกนมแม่ คลินิกวัยรุ่น คลินิกวางแผนครอบครัว และคลินิกให้การปรึกษา

10. หน่วยบริการสุขภาพ หมายถึง หน่วยบริการสุขภาพที่รับส่งต่อแม่วัยรุ่นและบุตรเพื่อการดูแลต่อเนื่องในชุมชน เช่น รพ.สต. รพช. เป็นต้น

11. การดูแลต่อเนื่อง หมายถึง

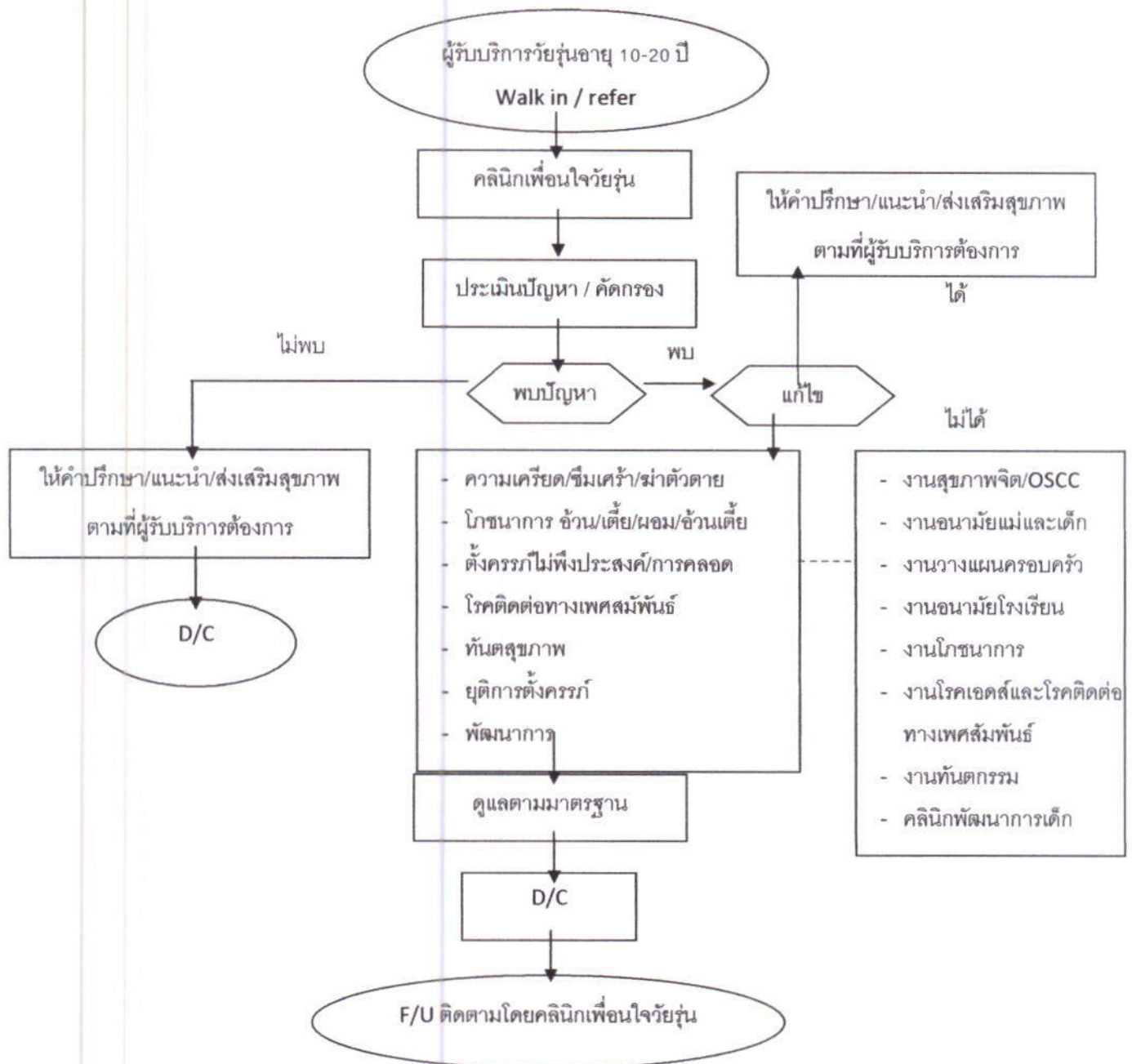
11.1 การเยี่ยมบ้าน การติดตามทางโทรศัพท์ หรือส่งต่อไปยังสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน รวมทั้ง การนัดหมายผู้รับบริการกลับมารับบริการที่โรงพยาบาล เมื่อหลังคลอด 1 เดือน ในเรื่องการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือที่เกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ประเมินสภาพจิตใจและภาวะซึมเศร้าในแม่หลังคลอด การเจริญเติบโตและพัฒนาการและการฉีดวัคซีนให้แก่ทารก แนะนำการเลี้ยงลูก การคุมกำเนิดเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในช่วงวัยรุ่น การให้คำปรึกษาปัญหาอื่นที่ตามมา เช่น การยอมรับและความสัมพันธ์ในครอบครัว การศึกษาและอาชีพ เป็นต้น

11.2 การสร้างความร่วมมือและสื่อสารข้อมูล โดยประสานงานกับหน่วยบริการสุขภาพชุมชน และองค์กรอื่นๆ เพื่อให้มีความต่อเนื่องของการติดตามดูแลแม่วัยรุ่นและบุตร และบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ในกระบวนการดูแลโดยคำนึงถึงการรักษาความลับ ความเป็นส่วนตัว และคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

11.3 การติดตามผลการดูแลต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าความต้องการและปัญหาของแม่วัยรุ่นได้รับการตอบสนองและนำผลการติดตามมาใช้ปรับปรุงและวางแผนการจัดการจัดบริการ

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

แนวทางการให้บริการคลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง
(วันศุกร์ช่วงบ่าย 13.00 น.-16.00 น.)

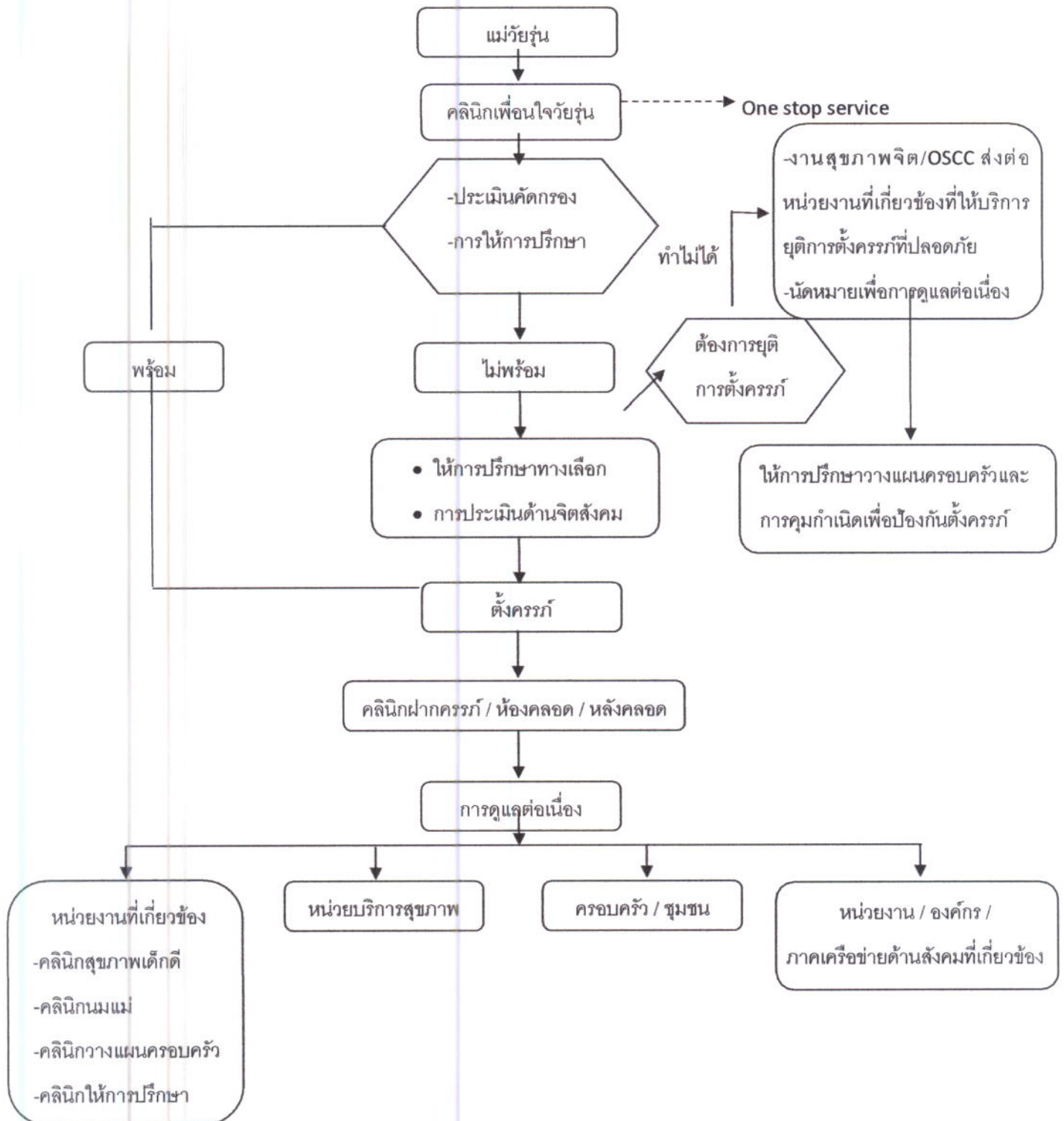
ต้นฉบับ : คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

ทบทวนเอกสารโดยคณะทำงานทุก 6 เดือน

สำเนา : ANC,OPD,LR, ER ,PP,งานสุขภาพจิต,OSCC,PCU,โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

แนวทางการจัดบริการแม่วัยรุ่นในโรงพยาบาลควนเนียง

ต้นฉบับ : คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

ทบทวนเอกสารโดยคณะทำงานทุก 6 เดือน

สำเนา : ANC,OPD,LR, ER ,PP,งานสุขภาพจิต,OSCC,PCU,โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง

ระเบียบปฏิบัติ
เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น

โรงพยาบาลควนเนียง
SP-

แนวทางการดูแลแม่วัยรุ่นตั้งครรภ์ที่แผนกฝากครรภ์ โรงพยาบาลควนเนียง

หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น (ช่วงอายุน้อยกว่า 20 ปี)

ให้ความรู้ และให้คำปรึกษา

- การให้คำปรึกษา
- การเจาะเลือกตามแนวปฏิบัติการฝากครรภ์ รายใหม่โดยให้สามีหรือผู้ปกครองมีส่วนร่วม
- เรียนรู้บทบาทของการเป็นพ่อแม่ โดยเข้าร่วม กิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ครั้งที่ 1
- การฉีดวัคซีนบาดทะยัก
- การปฏิบัติตัวในขณะตั้งครรภ์
- การดูแลสุขภาพจิตในขณะตั้งครรภ์
- การตรวจเต้านม/การแก้ไขปัญหเต้านม
- แนะนำโภชนาการหญิงตั้งครรภ์
- สอนการออกกำลังกายในหญิงตั้งครรภ์
- พบแพทย์ ตรวจครรภ์/ U/S
- พบทันตกรรม/แก้ไขปัญหาฟัน
- ภาวะแทรกซ้อนในขณะตั้งครรภ์ที่ควรเฝ้าระวัง/ให้คำแนะนำกรณีเกิดความผิดปกติฉุกเฉิน
- การนับเด็กดิ้นและการลงบันทึก
- การเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนพ่อแม่ ครั้งที่ 2 เมื่ออายุครรภ์มากกว่า 28 สัปดาห์ เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่, การเตรียมตัวคลอด, อาการใกล้คลอด เรียนรู้การผ่อนคลาย อาการเจ็บครรภ์คลอด
- การฝากครรภ์คุณภาพตามนัด
- การวางแผนครอบครัว
- การติดตามเยี่ยมหลังคลอด

มีการประเมิน 2Q และภาวะเสี่ยงทุกราย

Positive

ส่งพบพยาบาลจิตเวช

ให้การดูแลการตั้งครรภ์ตามปกติ

ส่งพบแพทย์

Low Risk

High Risk ANC ต่อที่ รพ.ควนเนียง และโทรติดตามการฝากครรภ์ตามนัด และพิจารณาส่งต่อ รพ.ศูนย์ตามความเหมาะสมของแพทย์

นัดฝากครรภ์ต่อที่รพ.สต./PCU โดยมีการโทรประสานก่อนส่ง

ปัจจัยเสี่ยงและภาวะแทรกซ้อน

ไม่พบปัจจัยเสี่ยง

พบปัจจัยเสี่ยง และภาวะแทรกซ้อน

1.ประวัติอดีต

- เคยมีทารกตายในครรภ์หรือเสียชีวิตแรกเกิด (1เดือนแรก)
- เคยแท้ง3ครั้ง ติดต่อกันหรือมากกว่าติดต่อกัน
- เคยคลอดบุตรน้ำหนัก < 2,500 กรัม หรือคลอดเมื่ออายุครรภ์ < 37 สัปดาห์
- เคยคลอดบุตรน้ำหนัก > 4,000 กรัม
- เคยเข้าการรักษาพยาบาลความดันโลหิตสูงระหว่างตั้งครรภ์หรือครรภ์เป็นพิษ
- เคยผ่าตัดอุ้งเชิงกรานในระบบสืบพันธุ์

2.ประวัติปัจจุบัน

- ครรภ์แฝด
- อายุน้อยกว่า17 ปี(นับถึงEDC)
- Rh Negative
- เลือดออกทางช่องคลอด
- มีก้อนในอุ้งเชิงกราน
- ความดันโลหิตDiastolic $\geq$ 90mmHg
- BMI <18.5กก./ตรม.หรือ $\geq$ 23 กก./ตรม.

3.ประวัติทางอายุรกรรม

- โลหิตจาง
- โรคเบาหวาน
- โรคไต
- โรคหัวใจ
- ติดยาเสพติด ติดสุรา สูบบุหรี่

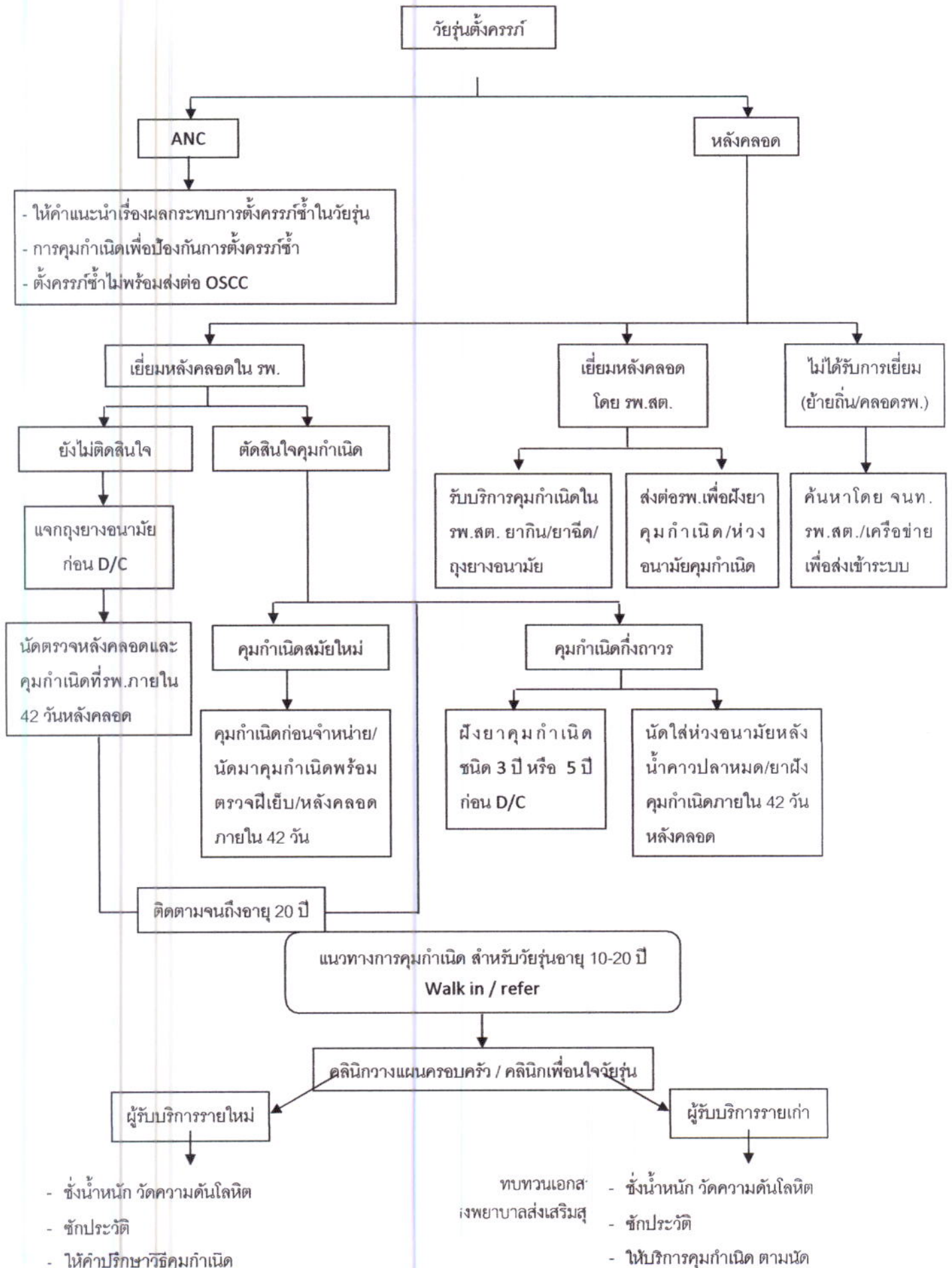
ต้นฉบับ : คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

ทบทวนเอกสารโดย

สำเนา : ANC,OPD,LR, ER ,PP,งานสุขภาพจิต,OSCC,PCU,โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

แนวทางการป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำในแม่วัยรุ่น

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	----------------------------------

1. คู่สมรสใหม่/เก่า ไม่พร้อมมีบุตร

- วิธีคุมกำเนิดแบบชั่วคราว
 - ยาเม็ดคุมกำเนิดฉุกเฉิน (OSSC และแพทย์พิจารณา)
 - ยาเม็ดคุมกำเนิด
 - ยาฉีดคุมกำเนิด (สำหรับรายเก่าที่เคยมีบุตรแล้ว)
- วิธีคุมกำเนิดแบบถาวร
 - ยาฝังคุมกำเนิด (สามารถคุมกำเนิดได้นาน 3 ปี และ 5 ปี)

2. คู่สมรสที่มีบุตรแล้ว และต้องการเว้นช่วงการมีบุตรระยะยาว/ป้องกันการตั้งครรภ์ซ้ำ

- วิธีคุมกำเนิดแบบถาวร
 - ห่วงอนามัย คุมกำเนิด
 - ยาฝังคุมกำเนิด

3. คู่สมรสที่ไม่ต้องการมีบุตรแล้ว

- วิธีการคุมกำเนิดแบบถาวร

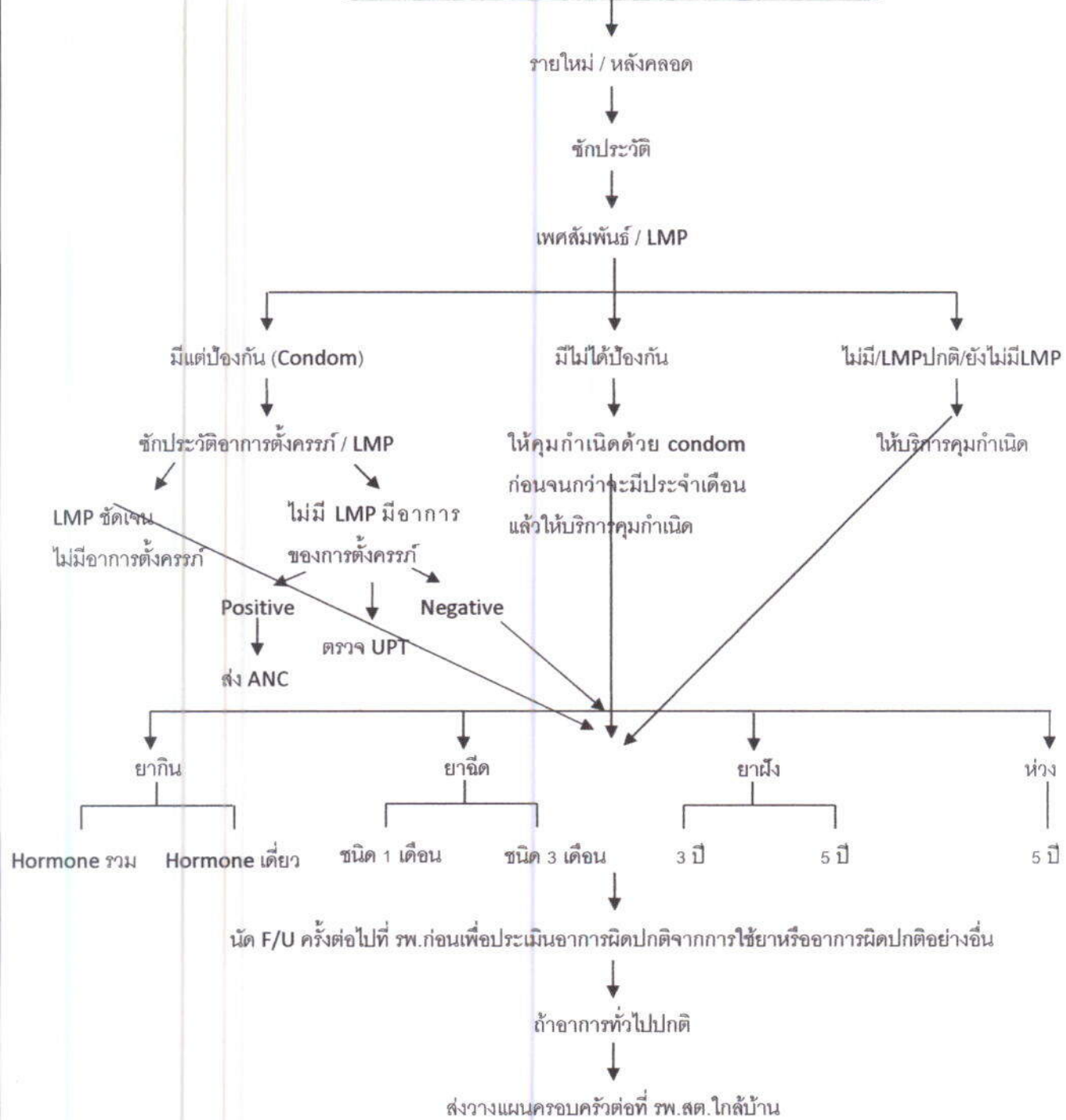
} ลงลายมือชื่อยินยอมให้ทำหัตถการเป็นลาย
ลักษณะอักษรในแบบฟอร์มทำหัตถการใส่ห่วง
อนามัยคุมกำเนิดและการฝังยาคุมกำเนิด

หมายเหตุ ผู้รับบริการรายใหม่ที่ใช้วิธีคุมกำเนิดแบบชั่วคราว
และถาวร ควรได้รับการตรวจเต้านมและมะเร็งปาก
มดลูก ตรวจน้ำตาลและไขมันในปัสสาวะ ตรวจฮีโมโกลิน
(ถ้าทำได้)

หมายเหตุ ผู้รับบริการรายเก่า ควรตรวจเต้านมตนเอง
ทุกเดือน ตรวจภายในและมะเร็งปากมดลูก ปีละครั้ง

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

แนวทางการคุมกำเนิด สำหรับวัยรุ่นอายุ 10-20 ปี
Walk in / refer แผนกวางแผนครอบครัว / คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น

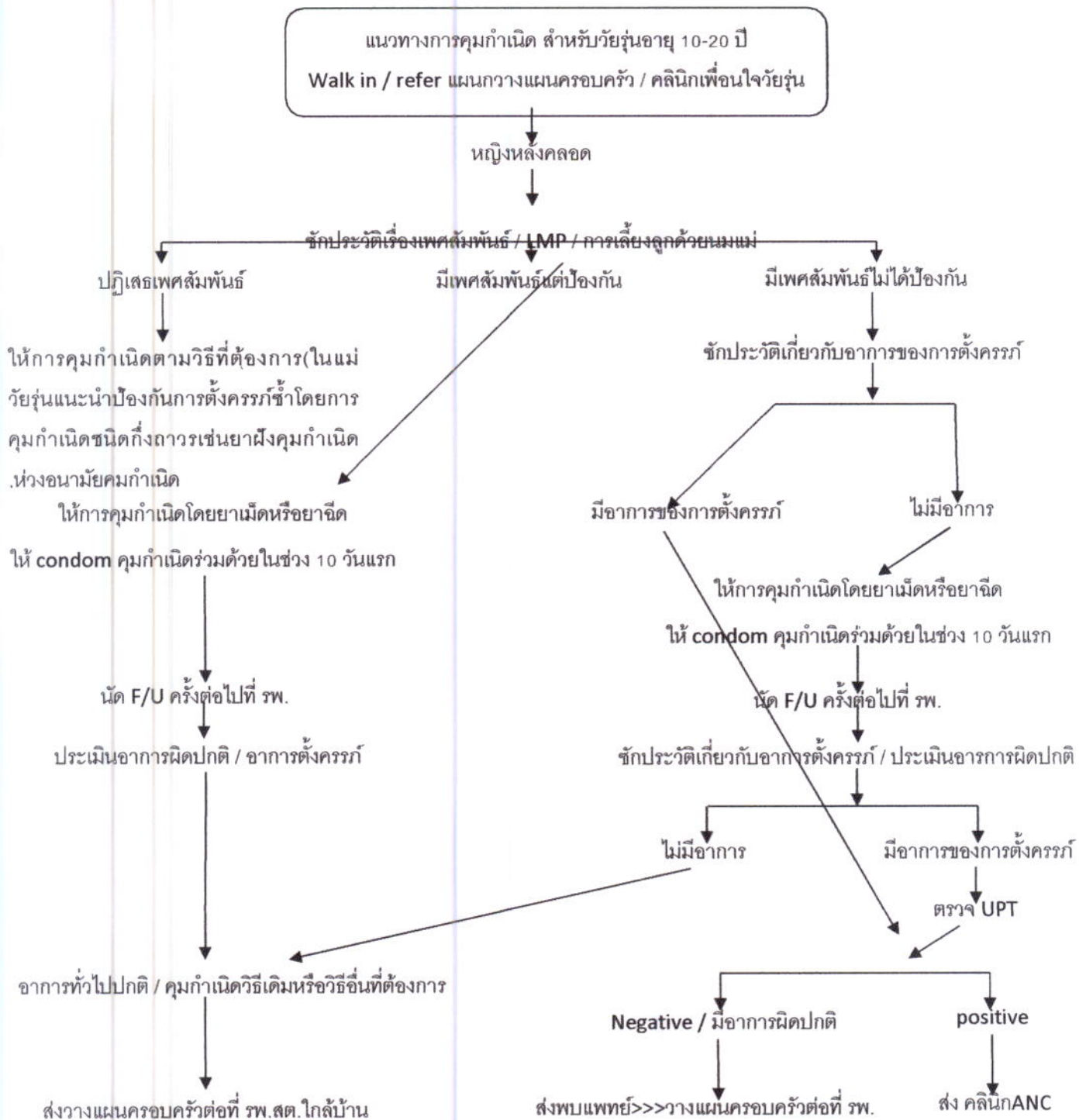

ต้นฉบับ : คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

ทบทวนเอกสารโดยคณะทำงานทุก 6 เดือน

สำเนา : ANC,OPD,LR, ER ,PP,งานสุขภาพจิต,OSCC,PCU,โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

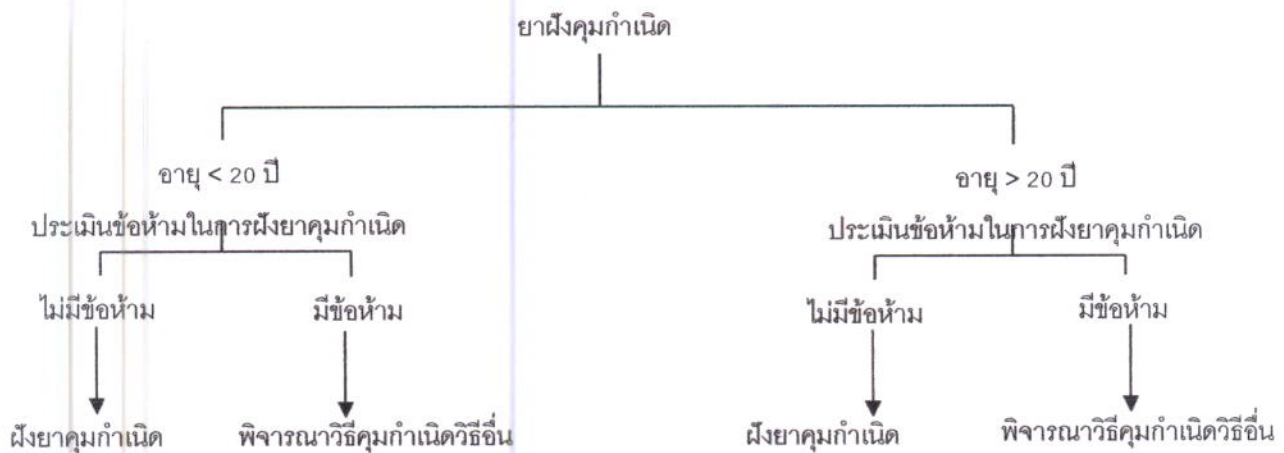

ต้นฉบับ : คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

ทบทวนเอกสารโดยคณะทำงานทุก 6 เดือน

สำเนา : ANC,OPD,LR, ER ,PP,งานสุขภาพจิต,OSCC,PCU,โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

ข้อห้ามโดยเด็ดขาด

- การตั้งครรภ์
- สงสัยหรือเป็นมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์รวมทั้งเต้านม
- เนื้องอกหรือมะเร็งตับ

ข้อควรระวัง

- เคยตั้งครรภ์นอกมดลูก
- เป็นสิวอย่างรุนแรง
- เบาหวานอาการรุนแรงมาก
- ไขมันในเลือดสูง
- อาการซึมเศร้ารุนแรง

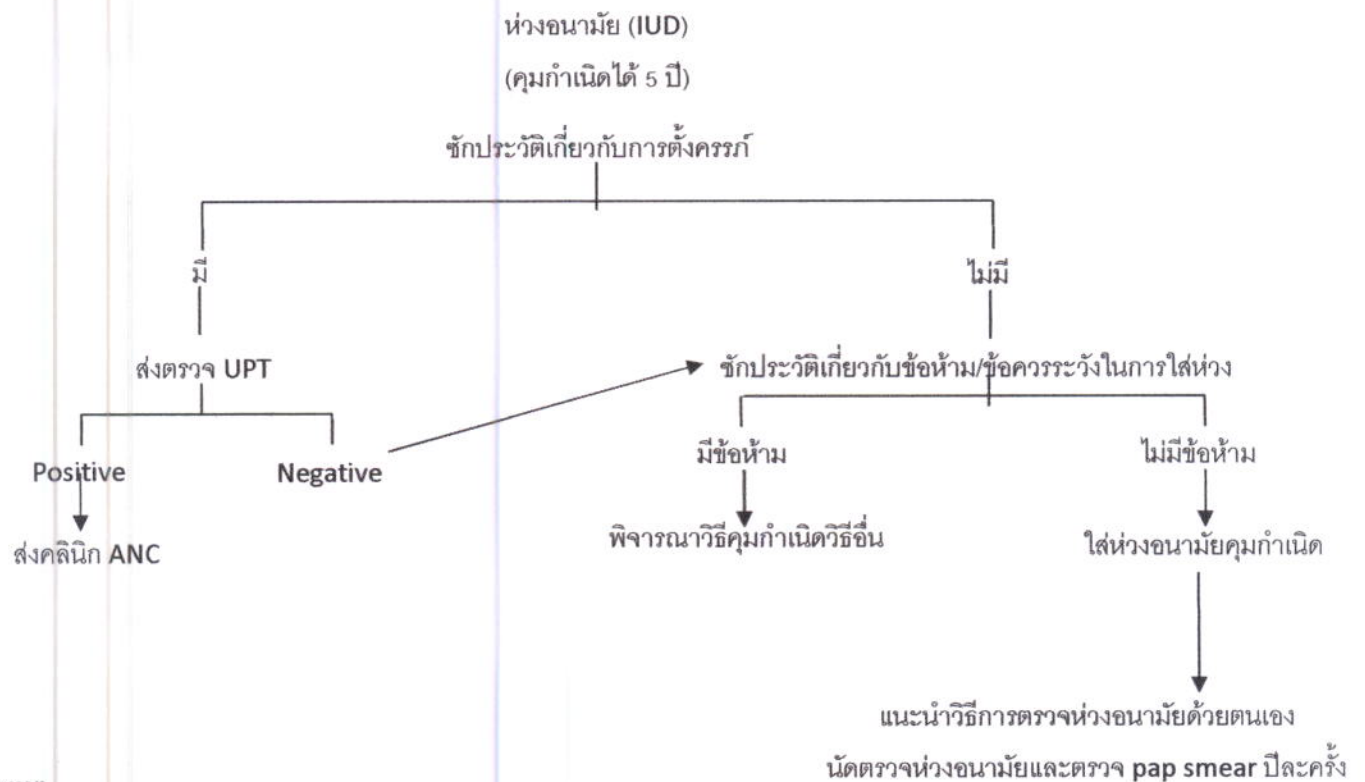
- เลือดออกผิดปกติทางช่องคลอดโดยไม่ทราบสาเหตุ
- กำลังเป็นโรคตับอักเสบ

- เคยเป็นโรคหัวใจและหลอดเลือดผิดปกติ เช่น Myocardial Infarction
- ความดันโลหิตสูงมาก
- โรคถุงน้ำดีอักเสบ
- เป็น Vascular Migraine อาการรุนแรง
- ผู้ที่ใช้ยาที่มี drug interaction เช่น rifampicin , antibiotic เป็นต้น

หมายเหตุ ยาฝังคุมกำเนิดเหมาะสมกับสตรีวัยเจริญพันธุ์ส่วนใหญ่ ได้แก่

1. ต้องการคุมกำเนิดระยะยาวที่มีประสิทธิภาพสูงและไม่มีผลเสียต่อการมีเพศสัมพันธ์
2. ผู้ที่มีบุตรเพียงพอแล้ว แต่กลัวการผ่าตัดทำหมัน
3. ผู้ที่มีข้อห้ามใช้ยาคุมกำเนิดที่มี estrogen
4. ผู้ที่ต้องการเว้นระยะการมีบุตรเป็นเวลานาน 3-5 ปีแล้วมีบุตรได้ทันทีภายหลังหยุดใช้ยา(วัยรุ่น)
5. ผู้ที่มีโรคทางอายุรกรรมต่างๆที่มีอาการไม่รุนแรงสามารถที่จะใช้วิธีนี้ได้เช่น ความดันโลหิตสูง ล้วนหัวใจรั่ว เบาหวาน เส้นเลือดขอด ปวดศีรษะไมเกรน โรคต่อมไทรอยด์ เป็นต้น

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

หมายเหตุ

ข้อห้ามโดยเด็ดขาดในการใส่ห่วงอนามัย

- การอักเสบของอวัยวะในอุ้งเชิงกราน active STDs , PID , มีอาการติดเชื้อหลังการคลอดหรือหลังแท้งติดเชื้อ
- เคยมีประวัติการอักเสบของอวัยวะในอุ้งเชิงกรานมากกว่า 1 ครั้งเนื่องจากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอักเสบของอวัยวะในอุ้งเชิงกราน
- ตั้งครรภ์หรือสงสัยว่าจะตั้งครรภ์เพราะถ้าใส่ห่วงอาจเกิดการแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ เช่น การแท้ง แท้งติดเชื้อ เป็นต้น
- เลือดออกผิดปกติจากโพรงมดลูกหรือเลือดระดูออกมาก ออกนาน ต้องหาสาเหตุและรักษาให้หายเสียก่อนเพราะการใส่ห่วงอนามัยทำให้เลือดออกผิดปกติจากโพรงมดลูกได้
- ตรวจพบเป็นมะเร็งสืบพันธุ์ ต้องรับการรักษา และอธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจ
- มดลูกมีพยาธิสภาพ เช่น มีเนื้องอกกล้ามเนื้อมดลูก หรือมีรูปปริติตั้งแต่กำเนิด หรือมดลูกเล็กมาก ภาวะผิดปกติเหล่านี้อาจทำให้ใส่ห่วงอนามัยยากและอาจเกิดภาวะแทรกซ้อน

ข้อควรระวังในการใส่ห่วงอนามัย

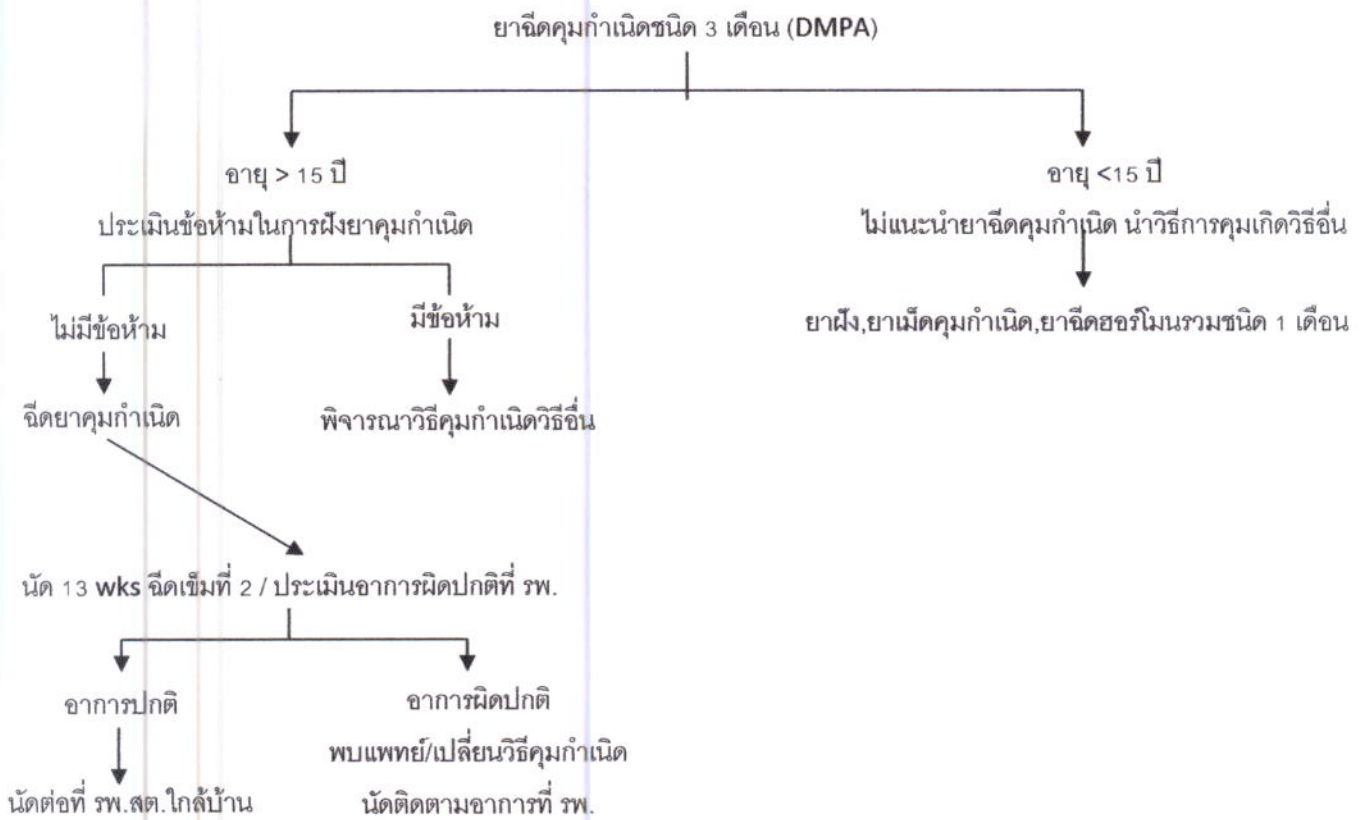
- อาการปวดระดูมากเพราะการใส่ห่วงอนามัยอาจทำให้อาการปวดระดูเพิ่มขึ้น
- โลหิตจางมาก เนื่องจากการใส่ห่วงอนามัยอาจทำให้เลือดระดูออกหรือเลือดออกผิดปกติเพิ่มขึ้น อาจทำให้ภาวะโลหิตสูงเป็นมากถึงอันตรายได้
- ตั้งครรภ์นอกมดลูก เนื่องจากการใส่ห่วงอนามัยจะป้องกันเฉพาะการตั้งครรภ์ปกติจึงอาจมีการตั้งครรภ์นอกมดลูกเกิดขึ้นซ้ำอีกได้
- ผู้ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดอักเสบของอวัยวะในอุ้งเชิงกราน รวมทั้งติดเชื้อ HIV , AIDS , เช่น พฤติกรรมสำส่อนทางเพศ
- โรคทางอายุรกรรมที่มีโอกาสเกิดการอักเสบได้ง่ายและถ้าเกิดอาจมีอากรุนแรง เช่น โรคหัวใจ โรคเบาหวานกำลังรักษา โดย steroid หรือยากภูมิคุ้มกันต่ำ เป็นต้น
- การตั้งครรภ์ไข่ปลาอุก เนื่องจากการใส่ห่วงอนามัยอาจทำให้มีเลือดออกผิดปกติซึ่งทำให้เข้าใจผิดและเกิดปัญหาการมีบุตรยากได้
- ผู้ยังไม่เคยมีบุตร และมีประวัติเสี่ยงต่อการเกิดการอักเสบของอวัยวะสืบพันธุ์ เนื่องจากถ้าเกิดการอักเสบของอวัยวะในอุ้งเชิงกรานแล้ว อาจมีปัญหามีบุตรยากได้

ต้นฉบับ : คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

ทบทวนเอกสารโดยคณะทำงานทุก 6 เดือน

สำเนา : ANC,OPD,LR, ER ,PP,งานสุขภาพจิต,OSCC,PCU,โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	----------------------------------

*** ข้อห้ามเด็ดขาดในการฉีดยาคุมกำเนิดชนิด 3 เดือน

1. เลือดออกผิดปกติจากโพรงมดลูก โดยไม่ทราบสาเหตุ
2. โรคประจำตัวของอวัยวะสืบพันธุ์ หรือเกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์ เช่น มะเร็งเต้านม
3. สงสัย หรือตั้งครรภ์

ข้อควรระวัง

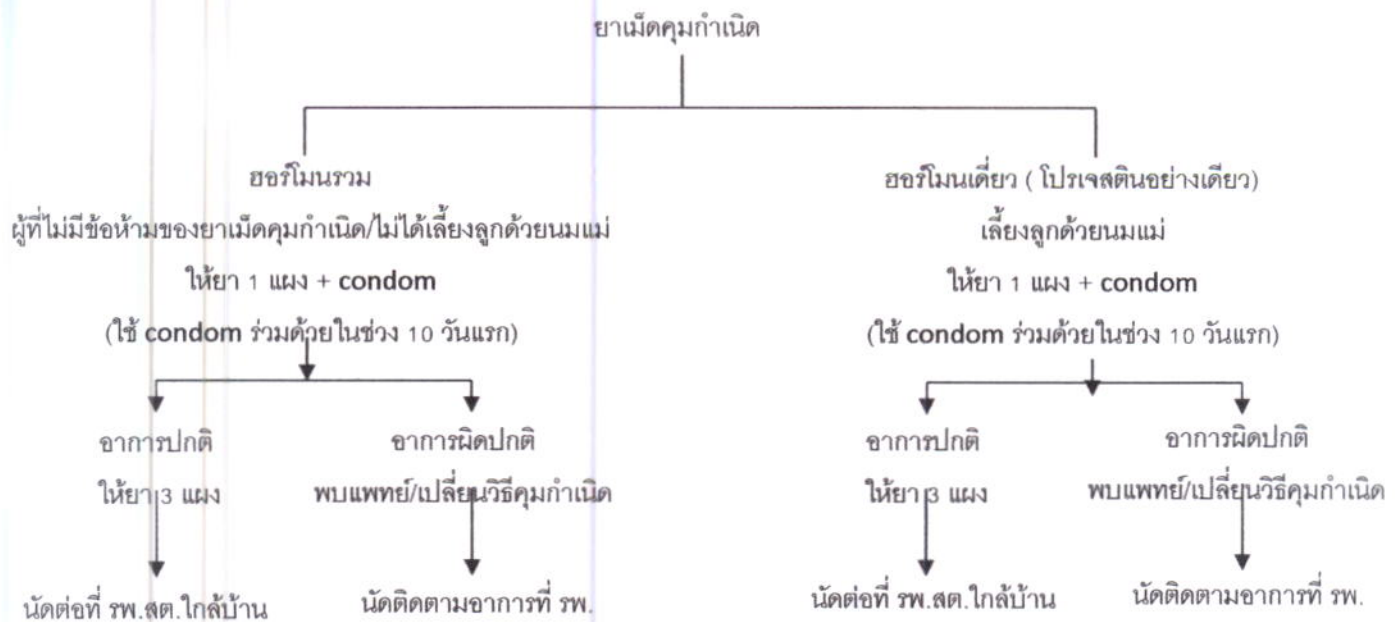
1. โรคตับที่มีอาการ หรือการเปลี่ยนแปลงการทำงานของตับ เนื้องอก ตับแข็ง
2. โรคเบาหวาน
3. โรคหลอดเลือดหัวใจ ischemic heart disease
4. ความดันโลหิตสูงอาการรุนแรงสูงกว่า 180/110 mmHg
5. อายุต่ำกว่า 16 ปี ยังไม่มีบุตร
6. เนื้องอกเต้านมที่ไม่ทราบผลการวินิจฉัย

ต้นฉบับ : คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

ทบทวนเอกสารโดยคณะทำงานทุก 6 เดือน

สำเนา : ANC, OPD, LR, ER, PP, งานสุขภาพจิต, OSCC, PCU, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การดูแลแม่วัยรุ่น	โรงพยาบาลควนเนียง SP-
--	--------------------------

หมายเหตุ

- การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด โดยทั่วไปเริ่มรับประทานระหว่างวันที่ 1-5 ของรอบระดู ควรรับประทานเป็นเวลาเดียวกันของทุกวัน เพื่อป้องกันการลืม
- สตรีหลังคลอดบุตร และไม่ได้เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ควรเริ่มรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดภายใน 4-6 สัปดาห์หลังคลอด โดยไม่ต้องรอให้มีประจำเดือน
- สตรีหลังคลอดบุตร และเลี้ยงลูกด้วยนมแม่องค์การอนามัยโลกแนะนำสตรีที่คลอดบุตร < 6 สัปดาห์หรือในช่วง > 6 สัปดาห์แต่ไม่ถึง 6 เดือนและมีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่ควรรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดฮอร์โมนรวม สตรีที่คลอดบุตรเกิน 6 เดือนและยังไม่มีประจำเดือนสามารถเริ่มรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดได้แต่ควรงดการมีเพศสัมพันธ์หรือใช้ถุงยางอนามัยควบคู่ไปอีก 7 วัน สตรีที่คลอดบุตรเกิน 6 เดือนและมีประจำเดือนแล้วเริ่มรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดได้เช่นเดียวกับสตรีที่มีประจำเดือน
- ในสตรีที่แท้งบุตรหากเป็นการแท้งในไตรมาสแรก การตกไข่จะกลับมาภายหลังการแท้ง 2-4 สัปดาห์ จึงควรให้เริ่มยาเม็ดคุมกำเนิดทันทีหลังแท้ง แต่ถ้าเป็นการแท้งในไตรมาสที่สอง ควรเริ่มยาเม็ดคุมกำเนิดภายหลังการแท้งบุตร 2-3 สัปดาห์

ข้อห้ามใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดฮอร์โมนรวม

- ตั้งครรภ์หรือสงสัยว่าจะตั้งครรภ์
- มีโรคหลอดเลือดดำหรือเส้นเลือดอุดตัน เช่น เส้นเลือดอุดตันในสมอง เป็นลมหน้ามืดบ่อย ผ่าตัดใหญ่ที่ต้องนอนบนเตียงนาน
- มะเร็งชนิดใดต่อฮอร์โมน เช่น มะเร็งเยื่อโพรงมดลูก มะเร็งรังไข่
- กำลังเป็นโรคตับชนิดที่การทำงานของตับบกพร่อง เช่น กำลังเป็นติชาน ตับอักเสบ ตับแข็ง ถุงน้ำดีอักเสบ นิ่วในถุงน้ำดี
- เป็นโรคหัวใจชนิดหลอดเลือดหัวใจตีบ
- เป็นโรคปวดศีรษะไมเกรนชนิดมี aura (เป็นแสง)
- หญิงที่กำลังเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายในระยะ 6 สัปดาห์หลังคลอด
- กลุ่มโรคที่อาจได้รับผลกระทบจากเอสโตรเจน เช่น เบาหวานชนิดรุนแรง ความดันโลหิตสูงมาก (BP>140/90mmHg) อ้วนมาก ไทรอยด์ชนิดรุนแรง ส่วนผู้ที่เป็นลมชัก ลึนหัวใจรั่ว เส้นเลือดขาด อายุมากกว่า 35 ปีและสูบบุหรี่ ชาติระดู มีอาการซึมเศร้า ควรหลีกเลี่ยงการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด แต่หากจำเป็นต้องใช้ควรใช้ด้วยความระมัดระวังและอยู่ในความดูแลของแพทย์โดยใกล้ชิด

ต้นฉบับ : คลินิกเพื่อนใจวัยรุ่น โรงพยาบาลควนเนียง

ทบทวนเอกสารโดยคณะทำงานทุก 6 เดือน

สำเนา : ANC, OPD, LR, ER, PP, งานสุขภาพจิต, OSCC, PCU, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลทุกแห่งในอำเภอควนเนียง